

De Balans

Jaargang 33 nummer 1

Het is herfst – en De Balans bestaat nog. Na een zomer nadenken is besloten tot een vernieuwde opzet van de Balans. Enkele sleutelwoorden: minder frequent, minder actualiteit-gebonden en minder informatief. Maar in een tijd dat alles minder wordt (zoals de zekerheid dat de euro volgende maand nog een wettig betaalmiddel is) wil de Balans niet minder maar anders worden. Als we anders voor het gemak vertalen in meer dan staat de vernieuwde Balans voor: meer passie, meer schakverhalen en meer analyse. Voor u ligt een Balans in de overgang (dat is inderdaad redelijk vroeg, op 33-jarige leeftijd). We zijn er nog niet, maar de tanker is van koers veranderd. Aan het einde van het seizoen moet het blad er in volle glorie staan. Anders rest ons nog één zet: tabloidformaat. Handig, kan de Balans op A6 zo achter in de broekzak. TJ

redactie

Het puntje op de i

Taco Jansonius

De kop is eraf. Niet **Olger van Dijk** of **Jan Prins**, niet zelfbenoemd dark horse **Klaas van der Horst**, maar **Majnu Michaud** leidt na zeven ronden de interne competitie. Dat hij in vorm is mag blijken uit zijn trotse 100% score (5 uit 5), iets wat alleen Groene Loper **Henk Dissel** (3 uit 3) hem nadoet. Majnu laat hiermee **Chris Lutz**, Jan Prins en licht verrassend op een vierde plek **Abderrahim el Madani** achter zich. **Jacco Vermeulen**, sterk begonnen, is na een verlies in de zevende ronde teruggevallen naar plek zes.

Reuzendoder

Dit verhaal had overigens ook heel anders kunnen beginnen, want de eerste twee ronden hadden we een ongekende koploper in de persoon van **Fred Jonkman** (inmiddels afgezakt naar plek 12). Zijn zege op **Hans Nijland** in ronde 2 was mooi, maar waar hij eeuwige seizoensroem mee haalde was zijn zege met zwart op Jan Prins in de altijd met verrassingen doorspekte openingsronde. Zie in die ronde bijvoorbeeld ook de zege van **Tanja Veenstra** op **Kees Volkers** en de winst van **Henk van Lingen** op **Louis Rutgers**. Ware reuzendodersdaden.

Seizoensroem willen we etaleren. Een fragment uit de partij Jan Prins-

Fred Jonkman. Fred speelt in de diagramstelling **15...g6**, een zet die hijzelf een vraagteken geeft omdat hij zijn sterke 16e zet ook nu al had kunnen spelen.

Gelukkig voor hem grijpt Jan mis waardoor de uitgestelde zet nog krachtiger wordt: **16. f4?? Lb4!**
17.Ld2? Pxf4 18. exf4? Dxd4 19.0-0-0 Pxc4 en de rest was eenvoudig voor zwart.

Waterballet

Wat de tongen in de openingsronde overigens pas écht losmaakte was het moment dat de hemel naar beneden kwam vallen. De oorlog ligt inmiddels ver achter ons, dus niemand dook als ooit Donner in een reflex onder de speeltafel, maar opzien baren deed het wel. Ooggetuige **Mike Harzevoort**: ‘Verder brak het water door! Een hele bak gutste naar binnen via die afzuiginstallatie.

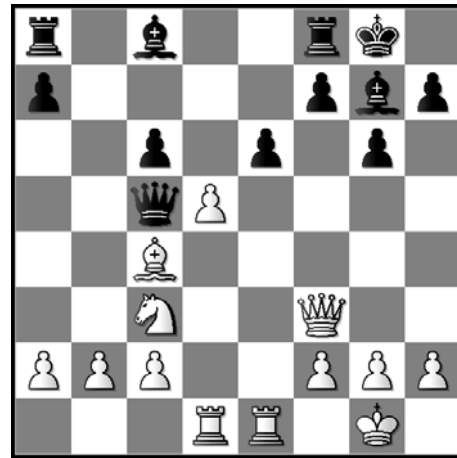
Klaas en Marcel speelden hun partij verder in de gang...'. Klaas hierover: 'Ik speelde een in elk geval boeiende partij tegen Marcel, en bijzonder passend was dat direct na het winnende 41.f6! het water door het dak kwam zetten.' **Henk van Lingen:** 'Het eindigde met veel dweilen, en na de komst van Ruud en Jo dweilen met de dweilmachine. De aanvoer van nieuw regenwater was gelukkig al spoedig gestopt.'

Angstgegner

In de vijfde ronde speelden Jacco en Chris om de koppositie. Een bij voorbaat boeiend treffen, gezien Jacco's ontboezeming kort voor de partij: 'Ik mag met zwart tegen Chris in verband met zwakke kleurvoorkeur. Ik heb een score van 0,5 uit 6 tegen Chris dus ik vermoed dat ik niet nummer 1 blijf staan.' Chris kort na de partij: 'Jacco sloeg een ongedekte loper van mij en mompelde iets van 'bewijs het maar eens'. Die extra loper had hij op het einde van de partij nog. In de tussentijd had ik echter een toren gewonnen, een pion tot dame laten promoveren en vervolgens zijn dame van het bord geslagen. Dat leek ons allebei voldoende compensatie en Jacco gaf op.'

Een citaat dat schreeuwt om illustratie. Onderstaand de kritieke stelling in de partij Chris Lutz-Jacco Vermeulen. Zwart heeft zojuist 14...Dc5 gespeeld. Na **15.dxe6 Dxc4** komen we op het punt dat een lijkbleke maar vastberaden Jacco zijn tegenstander 'prove it, dude'

toevoegde...wat Chris maar al te graag deed.

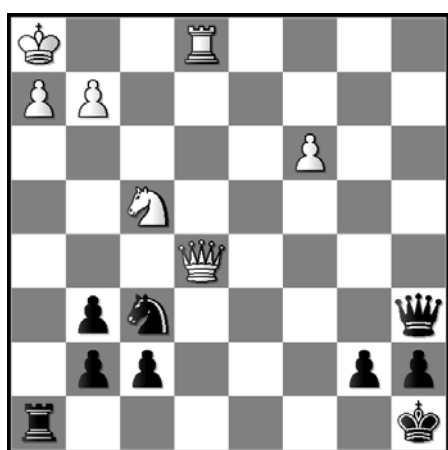
De partij vervolgde (analyse Chris) met **16.e7 Te8 17.Td8 Le6** (17...Lb7 lijkt een taaiere verdediging) **18.Txa8?** (18.Ted1) **18...Txa8 19. Td1 Ld5?** (hier had zwart 19...Ld4 kunnen spelen – daarom was 18.Ted1 nodig – dan moet wit heel nauwkeurig spelen om er nog iets van te maken) **20.Pxd5 cxd5 21.Txd5 Te8 22.Td8 Db5 23.Da8 Lxb2 24.Txe8+ Kg7 25. Tg8+ Kh6 26.e8D Le5 27.Dxb5 (1-0).**

Openingsdebat

Elders die ronde speelde zich een ander vervolgvverhaal af: het [redacted]-debat tussen **Timo Können** en **John Temming**. Laatstgenoemde rapporteert: 'Ik won, met zwart, eindelijk weer eens van Timo, in een [redacted]. We herhaalden de eerste acht zetten van vorig jaar, een partij waaraan ik alleen maar met walging en zelfhaat aan terug kon denken, omdat ik die naar mijn mening volkomen onterecht verloor.'

Afgelopen maandag keek ik voor het eerst die partij na omdat ik het gevoel had tegen Timo te moeten. De plannen en ideeën (en walging...) kwamen weer terug. In de partij van afgelopen woensdag nam ik het pionoffer aan, bouwde een solide stelling op en deed op het juiste moment een belangrijke opstoot. Timo deed wat-ie kon, maar ik kon met dwingende zetten een initiatief ontwikkelen waarmee ik een tweede pion won. Met een beetje in troebel water vissen in het eindspel kon Timo niet het onvermijdelijke afweren, na 52 zetten in gierende tijdnood gaf hij op. Als er al een les in zit dan is die voor Timo, die moet terug naar de tekentafel met het ■. Ik wacht af!

Het beslissende moment in de partij Timo Können–John Temming. Wit heeft zojuist 32.Te1 gespeeld. Hoe gaat zwart verder?

John vervolgde met **32...Txb2+!**
Deze zet zat er al een poosje in, maar

John vond het met zijn onveilige koning eerder nog te link. Nu is het doorslaggevend. **33. Kg1 Db6+ 34. Kf1 Th1+ 35.Ke2 Txe1+** en zwart won 17 zetten later.

Vloeiende lijn

En dan komen we bij de man die in een bijna vloeiende lijn een TPR van 928 heeft opgebouwd (waar **René de Ruiter** toch een kloeke 1230 noteert). Wat is er aan de hand met **Kees Volkerts**? Het begon met een verlies tegen Tanja in de eerste ronde. Kees: ‘Tanja is de zege gegund, maar dit was natuurlijk niet mijn bedoeling. Ik ben gestraft voor mijn laffe instelling (pionnetje voor, dat speel ik wel uit, waarom risico nemen?). Het zal enerzijds te maken hebben met het feit dat dit mijn eerste partij na tien weken was (beetje rustig beginnen), maar het werd ook afgedwongen door het agressieve aanvalsspel van Tanja. Ik dacht steeds dat ik 'm wel zou winnen, maar gaf eerst zomaar mijn pluspion weg en vergat daarna ook de onderste lijn even. De echte oorzaak is natuurlijk dat ik de avond met koffie begon en pas rond half tien mijn eerste biertje nam. Ik was volkomen uit mijn doen.’

Een ronde later kon Kees zich van deze misstap herstellen tegen **Geurt van de Wal**. Maar het liep anders. We beginnen met de berichtgeving van Geurt: ‘In navolging van Tanja vorige week mocht ik winnen van Kees,

zoals zij in navolging van mij verloor van John, die van een 'zware loting' in de rondes 1 en 2 sprak. Kees is duidelijk uit vorm en had koppijn. Hij speelde slapjes en liet zijn koning in het centrum hangen, waardoor zijn torens niet goed meededen. Ik kon zijn stelling binnenlopen met mijn dame en torens en toen was het einde er vlot.' Kees zelf na afloop: 'Ik ben inderdaad wel erg van slag, vergeleken met de vorm waarin ik eind vorig seizoen verkeerde. Net als tegen Tanja verzuimde ik tegen Geurt de openingsfouten (8.d4??) af te straffen. Daarna speelde Geurt overigens erg sterk. Na een lichtzinnige zet van mij kwam hij met zijn dame binnen en daarna kreeg ik geen kans meer. Ook mijn laatste trucjes doorzag hij feilloos. Dat ik snel weg was had met genoemde koppijn te maken. Rond negen uur kwam er opeens een enorme migraine-aanval

opzetten, waardoor ik de halve partij met een zak ijs op mijn voorhoofd heb zitten spelen. Wat geen excuus is, want tijdens de opening had ik nog geen koppijn.'

En nog was de gifbeker niet leeg voor Kees (een TPR van 928 haal je niet zo maar). In ronde zes kwam de verschrikkelijke **Piet Koenhein** op zijn pad. De uitslag laat zich raden. De reactie van Kees na dit treffen: '...'.

Ratingprijzen

De interne is van acquit. Majnu is de te kloppen man en Kees Volkers zal herrijzen. We kijken tot slot naar de nieuw ingevoerde ratingprijzen, voor de beste spelers met startratings tot 1800, 1600 en 1400. Hier zijn de eerste plaatsen op dit moment voor respectievelijk **Abderrahim el Madani**, **Marco Plantema** en **Piet Koenhein**.

Stichting Dijkzigt

Voor feesten
en partijen
tot 100 personen

Insichtingen: 030-2321077
06-19534108

**LOODGIETERS-
VERWARMINGS-
EN DAKBEDEKKERSBEDRIJF**

**Ridderschapstraat 8
3512 CP Utrecht
Tel: 030 - 231 71 71
030 - 236 88 93**

Balans der stellingenkenmerken

Meestal komt in mijn witpartijen tegen de Frankenstein-Dracula variant van het Weens op het bord (voor de liefhebbers: 1.Pc3 Pf6 2.e4 e5 3.Lc4 Pxe4 4.Dh5 Pd6 5.Lb3 Pc6 6.Pb5 g6 7.Df3 f5 8.Dd5 De7 9.Pxc7+ Kd8 10.Pxa8 b6 11.d3 Lb7). Maar in de derde ronde van het seizoen 2011-2012 was ik daarvoor niet in de “mood”; een zware verkoudheid zal daar wel debet aan geweest zijn. In plaats daarvan speelden we een partij die voortdurend in balans was. Af en toe schommelde die balans: eerst in het voordeel van , later in mijn voordeel, maar we kregen hem niet definitief uit het lood.

Omdat in de Balans vaak alleen partijen worden gepubliceerd waarin het nodige gooi- en smijtwerk vertoond wordt, leek het me goed ook eens de meer positionele mogelijkheden van ons spel te belichten. Gedurende de partij had ik voortdurende déjà-vu's over de stof die ik behandel in de eerste “Schaakles” rubriek: *“Verzamel voordelige dynamische stellingenkenmerken en converteer ze op een gegeven moment naar een voordelig statisch stellingkenmerk.”* Dat is precies wat in de partij gebeurde!

-

DRL interne, 21.09.2011

1.Pc3 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 d5

Aangezien ik met wit vaak met 1.Pc3 open heb ik inmiddels al een aardig rijtje boeken over deze opening in de kast staan. Ze zijn het er echter nog niet over eens welke naam er aan gegeven moet worden: Van Geet, Heinrichsen, Sleipner, Dunst, Roemeens, Kotrc of Linksspringer. Ook is er nog niet echt sprake van veel “theorie”, maar het dikste boek dat ik over deze opening bezit, stelt dat het door zwart gespeelde 4...d5 niet de hoofdvariant is. Het boek gaat uitgebreider in op: 4...Pxd4, 4...Pf6, 4...Lb4 en 4...Lc5.

5.Pxc6 bxc6 6.Dd4...

Ik speelde deze vreemde zet omdat ik “vergeten” was dat dit normaliter pas gespeeld wordt na eerst 6.e4 Lb4. Met andere woorden: 6.e4... zou hier beter zijn geweest. Toch heeft de damezet wel een pointe: de uitval van de zwarte looper naar c5 of b4 wordt verhinderd.

6...Pf6 7.Lg5 Le7 8.e4 dxe4

9.Dxd8+...

Misschien was objectief gezien 9.Lxf6 Lxf6 10.Dxe4+ De7, met gelijke stelling, beter. Mijn redenering was dat ik compensatie kreeg voor de pion in de vorm van een zwakke zwarte damevleugel. Bovendien dacht ik dat de zwarte pion op e4 uiteindelijk toch verloren zou gaan of, als dat niet zou gebeuren, de zwarte stukken een lange

tijd aan de verdediging ervan gebonden zouden zijn. Naast het voordelige statische stellingskenmerk (de zwakke pionnenstructuur van zwart op de damevleugel), begint het eerste voordelige dynamische stellingskenmerken zich ook al af te tekenen (in ieder geval in mijn hoofd): de slechte coördinatie tussen de zwarte stukken.

9...Lxd8 10.Lc4 0-0 11.0-0...

Altijd een lastige keuze: lang of kort rokeren? De toekomstige gevaren langs de open b-lijn deden mij voor de korte kant kiezen, maar 11.0-0-0 Lg4 12.Tde1 Te8 had een gelijke stelling opgeleverd.

11...Lf5 12.Lxf6

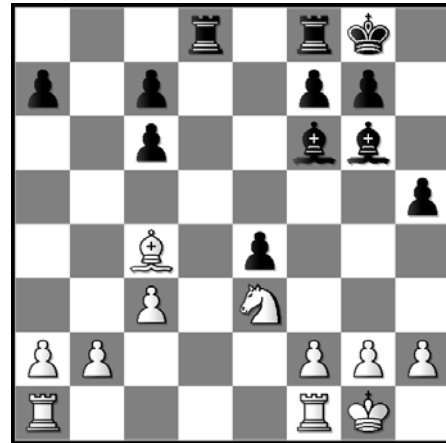
Gespeeld met dezelfde redenering als bij de negende zet; bovendien leek mij het witte paard veel effectiever worden dan de zwarte loper. Hier ga ik duidelijk in tegen de theorie van Steinitz zoals die in de eerste "Schaakles" rubriek behandeld wordt. Steinitz noemt het bezit van het loperpaar t.o.v. loper/paard of loper t.o.v. paard een statisch stellingsvoordeel. In mijn theorie is dat precies andersom ☺. Maar ik had hier ook met Steinitz kunnen meegaan en 12.f3!? exf3 13.Tae1... kunnen proberen.

12...Lxf6 13.Pd1...

Zoals al aangegeven is in mijn schaakwereld het paard waardevoller en moest dus behouden worden, bovendien heeft het paard meer mogelijkheden vanaf e3 dan vanaf c3. Ik moest hier echter wel goed

inschatten dat zwart geen effectief gebruik zou kunnen maken van een torenverdubbeling op de d-lijn, wat zwart weer een voordelig statisch stellingskenmerk zou opleveren.

13...Tad8 14.Pe3 Lg6 15.c3 h5

Zwart gaf in de post-mortem aan dat hij dit speelde om 16.Pg4 te verhinderen.

Dit is een mooi moment om de balans der stellingskenmerken volgens Steinitz op te maken.

Dynamische stellingskenmerken:

Stellingskenmerk	Score Wit	Score Zwart
<i>Ontwikkelingsvoorsprong</i>	0	1
<i>Positie van de stukken</i>	1	0
<i>Coördinatie van de stukken</i>	1	0
<i>Controle van het centrum</i>	1	1
Totaal Dynamisch	3	2

Toelichting:

Zwart heeft een ontwikkelingsvoorsprong omdat de witte a-toren nog in het spel moet worden gebracht.

De witte stukken staan actiever en hebben meer velden tot hun beschikking. Vooral de witveldige zwarte loper wordt gehinderd in zijn bewegingsvrijheid door eigen pionnen. Als gevolg van de betere positionering van de witte stukken kunnen ze ook beter samenwerken. Beide partijen hebben nagenoeg gelijke controle over het centrum.

Statische stellingskenmerken:

Stellingskenmerk	Score Wit	Score Zwart
<i>Materiaal</i>	0	1
<i>Koningsstelling</i>	1	1
<i>Loperpaar</i>	0	1
<i>Loper t.o.v. paard</i>	0	1
<i>Pionnencentrum</i>	0	1
<i>Mogelijke vrijpion</i>	0	0
<i>Pionnenstructuur</i>	1	0
<i>Pionnenmeerderheid</i>	0	1
<i>Zwakke velden</i>	1	0
<i>Ruimtevoordeel</i>	1	0
<i>Controle open lijn</i>	0	0
Totaal Statisch	4	6

Toelichting:

Zwart heeft een pion meer. Beide koningen staan veilig. Zwart heeft het loperpaar (en dus het voordeel (volgens Steinitz) van de loper t.o.v. het paard). Zwart heeft een pion in het centrum. Het is nog te vroeg om over de mogelijkheid van het creëren van een vrijpion te praten. De zwarte pionnen structuur (met name op de damevleugel) is minder solide dan die van wit. Zwart heeft een pionnen-

meerderheid op de koningsvleugel. Door zijn zwakkere pionnenstructuur op de damevleugel heeft zwart daar ook last van zwakke velden (witte stukken op de a- en c-lijn kunnen niet meer door een zwarte pion lastig gevallen worden). Het ruimtevoordeel heb ik gekwantificeerd door het aantal velden te tellen waar de witte en zwarte stukken (niet pionnen) legaal naar toe kunnen (wit 22 en zwart 14). Zwart bezit nu wel de open d-lijn, maar controleert hem nog niet (zie vervolg partij). Wat kunnen we hieruit nu opmaken voor het vervolg van de partij? Wit heeft een klein voorsprong in de dynamische kenmerken, terwijl zwart duidelijk beter staat in de statische kenmerken. Hier komt de eigen ervaring van de speler om de hoek kijken: weliswaar is over het algemeen het bezit van een loper t.o.v. een paard waardevoller, maar dat is alleen het geval als die loper ook kan spelen. In de actuele positie moeten de zwarte lopers voorlopig even van de zijlijn toezien of hun diagonalen geopend zullen gaan worden en tot die tijd moet de voorkeur aan de gecoördineerde samenwerking van het witte paard en loper gegeven worden. Daar bovenop komt dan nog mijn eigen voorkeur voor het spelen met paarden ☺. Maar eerst het gevecht om de controle van de open d-lijn!

16.Tad1 Td6

Daar komt de al genoemde toren-verdubbeling (om de open lijn definitief te kunnen controleren)

aan... maar wit heeft daar nog wat op gevonden!

17.Lb3 Tfd8 18.Pc4 Txd1

Als zwart zijn torens verdubbeld had willen houden, had hij nog 18...Td5 19.Pe3 Td3 kunnen proberen. Wit was dan 20.Lc2... van plan, waarna eenzelfde afruil als in de partij kan volgen. **19.Txd1 Lf5**

Hiermee verdriedubbelt zwart de actieradius van zijn loper: van twee velden naar zeven!

20.Txd8+ Lxd8

In dit eindspel zonder zware stukken kunnen de witte loper en paard effectiever samenwerken dan het zwarte loperpaar. Het plan is om dit dynamische kenmerk (beter coördinatie tussen stukken) om te zetten in een statisch kenmerk (materiaalwinst) door de zwakke pionnen van zwart aan te vallen en te veroveren.

21.Pe5 Lf6 22.Pxc6...

Op f7 viel niets te halen:

a. 22.Pxf7 Kf8 23.h4... om het paard een ontsnappingsroute via g5 te bieden 23...Lxh4 nu kan het paard via e5 naar buiten, maar dit heeft wit wel een pion gekost.

b. 22.Lxf7+?! Kf8 23.Lg6 Lxg6 24.Pxg6+ Kf7 met een materieel

gelijke stand, maar het witte paard alleen is minder effectief dan in zijn samenwerking met de loper zoals in de partijvoortzetting.

22...a6 23.Lc4 Ld7

Als het paard wijkt, redt zwart zijn a-pion met ...Lb5, dus:

24.Ld5 Lxc6 $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$

En hier bood Zwart remise aan, omdat na 25.Lxc6... zwart weliswaar ook zijn pion op e4 gaat verliezen, maar de ongelijke lopers compenseren deze materiele achterstand afdoende (zo redeneerden we allebei tenminste). Op het Forum uitte John zijn twijfels over deze inschatting. Hij zag de witte koning opmarcheren richting de zwarte a- en c-pion, zonder dat zwart kans zou krijgen om ze allebei te behouden. Als dat zou lukken heeft wit plotseling de troefkaart van een vrijpion in handen, en zou de winst in het vizier krijgen. Dat lijkt waarschijnlijk, maar ik zag zwart eerst met e4-e3 de witte pionnenstructuur op de koningsvleugel uit elkaar trekken en daarna daar met zijn koning en loper aan zwakke witte pionnen gaan "hangen". Wat zou opwegen tegen wit's kansen op de damevleugel. Wellicht is het uitspelen van deze stelling iets voor het thematoernooi!

Een vlotte pot

Taco Jansonius

In de derde ronde van de interne speelde ik tegen Geurt van de Wal. Een partij met een voorgeschiedenis. Vorig jaar stond in de Balans een artikel van Geurt over het Vlotte Potten Record. Dit naar aanleiding van zijn partij tegen Jaap Kamminga, die Geurt in 5 (!) zetten wist te winnen. Niet eens een unieke prestatie, want in het seizoen 1997-1998 deed ik hetzelfde, in 5 zetten met wit winnen van René Bontrop. Sindsdien delen Geurt en ik het Vlotte Potten Record en wachten wij met belangstelling snellere partijen af. De eerlijkheid gebied te zeggen dat mijn partij een halve zet langer duurde dan die van Geurt. Maar omdat wij zelf allebei 5 zetten deden, houd ik het er toch op dat we gedeeld recordhouder zijn...

Als de twee snelste spelers van de club tegen elkaar spelen, kan het niet anders of er komt een vlot partijtje op het bord. Zo ging het ook. Het werd geen officiële Vlotte Pot van maximaal 10 zetten, maar veel langer duurde het ook weer niet...

Taco Jansonius - Geurt van de Wal

Interne, ronde 3, 21 september 2011

1.Pc3

Ik wijk meteen af van Van de Wal-Kamminga 2011, waarin wit won met 1.e4 c5 2.f4 d5 3.exd5 Dxd5 4.Pc3 Dc6 5. Lb5 (1-0)

1...e5

Geurt op zijn beurt denkt een verbetering te hebben gevonden ten opzichte van de partij Jansonius-Bontrop 1998, die snel eindigde na 1...d5 2.e4 dxe4 3.Pxe4 e5 4.Lc4 Lf5 5.Df3 Lxe4 (1-0).

2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 Pge7

Psychologie op het schaakbord.

Geurt weet dat ik snel wil winnen en roekeloos op de aanval zal spelen. Met deze lokzet hoopt hij mij overmoedig te maken en voor zichzelf dodelijke counterkansen te creëren. Veroordeel deze ogenschijnlijk passieve zet overigens niet te snel. Geurt heeft in zijn voorbereiding gekeken naar een partij Lasker-Steinitz (7^e partij WK-match 1894) waarin Steinitz met een vroeg Pge7 een klassieke verdediging voerde.

5.e4 g6?!

Geurt dacht tijdens de partij een verbetering van Steinitz'opstelling te zien. De Steinitziaanse verdediging is gebaseerd is op een snel Pg6. Die zet wordt nu onmogelijk gemaakt. Objectief gezien was 5...Pxd4 beter, maar vanuit de strategie mij uit de tent te lokken is 5...g6 natuurlijk een krachtzet.

6.Lg5 Lg7 7.Pd5 Lxd4?!

Zwart zet de boel verder op scherp. Kort rocheren gaat niet: na 7...0-0 8.Pxc6 bxc6 9.Pxe7 Kh8 10.Pg6 verliest zwart zijn dame. Het minst slechte lijkt hier 7...f6 te zijn, maar die zet past niet in Geurts plan.

8.Lxe7?!

Het voor Geurt hoogtepunt van de partij. Het gaat te ver om van de triomf van zijn strategie te spreken, maar wit is hier inderdaad te gretig.

Hij overziet namelijk geheel dat 8.Dxd4! een stuk wint (8...Pxd4 9.Pf6+ Kf8 9.Lh6 mat). Geurts countermoment is aangebroken.

8...Lxf2+ 9.Kxf2 Pxe7 10.Dd4

Nu wordt duidelijk dat Wilhelm Steinitz het beter zag dan Geurt van de Wal. De zwarte velden liggen akelig open.

10...0-0 11.Pf6+

Even werd wit hier bevangen door gevoelens van grote opwinding: hij heeft een Zwickmühle op het bord getoverd! Helaas, de zwarte koning kan hieraan via het veld h6 ontsnappen. Kennelijk zag Geurt deze ontsnappingsroute ook, gezien zijn volgende zet.

11...Kg7??

Zwart had beter met het koelbloedige 11...Kh8 in zijn hoekje kunnen blijven. Zeker omdat wit achter het bord (te gretig!) 12.Pxd7+ van plan was, waarna de partij na 12...f6 weer helemaal open ligt.

Natuurlijk is het zo dat wit na het juiste 12.Dc3 d6 13.Pxd7+ wél de kwaliteit wint, maar daar blijft het dan ook bij. Nu is het mat in 5.

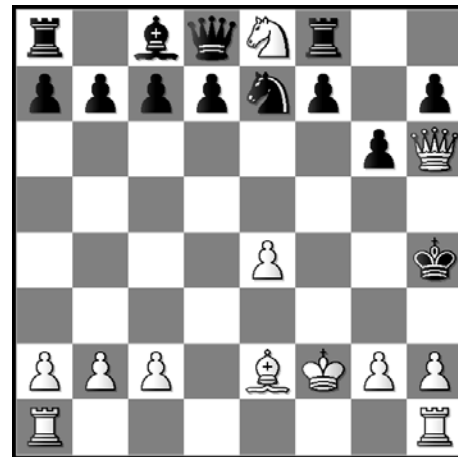
12. Pe8+!

Van de in deze stelling vele aanlokkelijke paardzetten is dit de mooiste en beste.

12...Kh6 13.Dg7+ Kh5 14.Le2+ Kh4

Een zet langer houdt zwart het uit met 14...Kg5 15.Df6+ Kh6 16.Dh4 mat.

15.Dh6 mat (1-0).

Over deze korte partij werd nog lang nagepraat in zaal Dijkzigt. Benieuwd wie er in de volgende Balans een vlotter potje laat zien!

Fritz weet het beter

Fred Jonkman

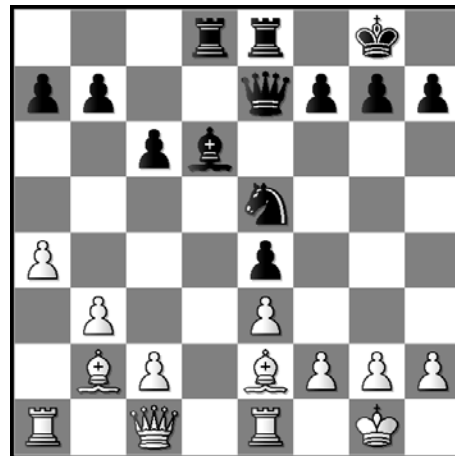
Iedereen die zijn partijen of stellingen analyseert met gebruik van een engine zoals Fritz, Rybka, etc, bekruipst van tijd tot tijd (of wellicht altijd –red ☺) het gevoel “Ik kan er eigenlijk geen hout van”.

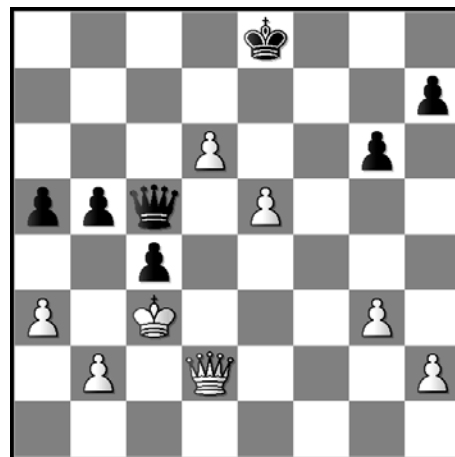
Aan de andere kant kunnen er ook mooie varianten tevoorschijn komen die in de partij en de analyse daarna verborgen zijn gebleven. In deze rubriek start Fred met drie fragmenten waar Fritz het beter weet en roept anderen op om hem te bestoken met materiaal voor deze rubriek.

Wit speelde 11.Lb5 en heeft uiteindelijk wel gewonnen. Fritz houdt meer van 11.a3 Lf5 12.Lb5+c6 13.axb4 Dxa1 14.Kf2 Dxh1 15.dxc6 bxc6 16.Lxc6 Ke7 17.Pe4 (+14) 11...Ld7 kost zwart het paard 12 Dd1 Pa6 13.b4 Zwarts beste verdediging is 11...c6 en wit staat dan slechts +2.

Zwart speelde hier 16 ... Dh4 (uitslag was uiteindelijk toch 0-1).

Fritz vindt 16... Pf3 17.gxf3 Lxh2 18.Kf1 Dh4 veel leuker (-7.5) Met de looper slaan 17.Lxf3 exf3 18.gxf3 Dh4 geeft ook groot voordeel (-3) Wit speelde 42 Df4 en verspeelde de winst. Fritz geeft 42.d7+ Kd8 43.Dg5 Kxd7 44.e6+ en de dame valt.

Mein System (1)

Er zijn maar weinig klassiekers onder de schaakboeken, in de zin dat er bij een groot gedeelte van het schaakpubliek wel een lampje gaat branden als de titel valt, of dat het boek zelfs gelezen is en/of in de kast staat. In Nederland is ‘De Koning’ van Donner een klassieker. Toen in de Balans nog regelmatig vraaggesprekken met clubleden stonden, werd dit boek vaak als favoriet genoemd. Daarbuiten zou ik niet zo één, twee, drie veel titels weten. *My 60 Memorable Games* van Bobby Fischer misschien? Of de serie *My Great Predecessors* van Kasparov? Hoewel die serie waarschijnlijk te nieuw is om al klassiek te heten.

Er is één boek dat een legendarische naam heeft in de schaakwereld omdat het een soort snob-appeal heeft. Zoals onder filosofen *Sein und Zeit* van Heidegger de naam heeft de overtreffende trap te zijn van zo’n beetje alles, zo heeft *Mein System* van Nimzowitsch dat in de schaakwereld. Het is vast niet toevallig dat beide boeken in het Duits zijn geschreven. Als ze iets aanpakken dan doen ze het goed, onze oosterburen.

Het is ook niet toevallig dat ik beide boeken in de kast heb staan (tot voor kort ongelezen). Ik val wel voor een beetje snob-appeal. Maar waar ik na een bladzij of twee van *Sein und Zeit* toch maar weer wat anders ben gaan doen, heb ik me dit seizoen voorgenomen om *Mein System*

geheel uit te lezen. En daar heb ik tot nu toe geen spijt van!

Hoewel het boek door de titel een wat megalomane indruk maakt, blijkt het boek bijzonder leesbaar en humorvol geschreven. Ik kan het iedereen dan ook aanraden. Maar omdat ik weet dat dat niet betekent dat iedereen ook de tijd heeft of wil maken om dit boek te lezen, zal ik in een paar afleveringen proberen de hoogtepunten van dit werk samen te vatten.

Ik zal daarbij in het Duits citeren omdat de schoonheid van de tekst juist in het Duits goed naar voren komt. Ga er goed voor zitten, desnoods met een woordenboek erbij. Vertalen zou in dit geval doodzonde zijn.

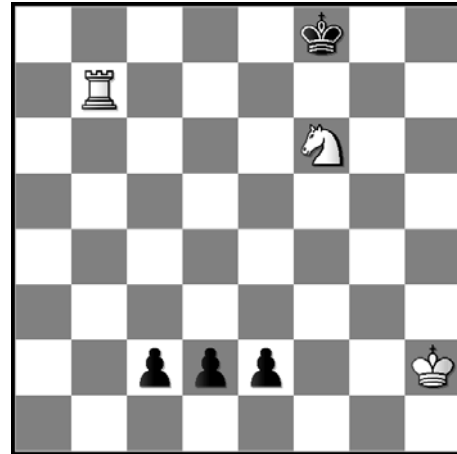
Poëzie

Ik wist – ongetwijfeld uit *De Koning* – dat Nimzowitsch de vrijpion een ziel toedichtte. Als je die informatie buiten de context leest, doet het vooral wat merkwaardig aan. Pas toen ik *Mein System* zelf ben gaan lezen, kwam ik er achter dat dit geen toevallig uit zijn verband gerukt citaat is, maar dat Nimzowitsch bij ieder diagram, bij ieder leerstuk de stelling tot leven weet te wekken. Hij schotelt je de ene na de andere metafoor voor, waardoor er geen tweedimensionale puzzel overblijft, maar een driedimensionale werkelijkheid waarin je wordt uitgedaagd en waar nodig tot de orde wordt geroepen.

Nimzowitsch geeft de lezer steeds bepaalde regels waarmee hij zich beter kan oriënteren op een situatie. Zijn boek heet dan wel *Mein System*, maar de lessen die hij trekt zijn bedoeld voor een publiek. Het is Nimzowitsch' bedoeling om zijn systeem ook tot ons systeem te maken. Als je je niet aan de voorgeschreven regels van dit systeem houdt, dan krijg je het voor de kiezen, bijvoorbeeld in het volgende citaat (p.59 van mijn editie uit 1958. Nimzowitsch schrijft over torens op de d-lijn die naar een goed gedekte pion op d6 kijken): 'Wollte Weiß, den in Punkt 4 vorgeführten Regeln zu Trotz, durch Td1-d2 und Te1-d1 gegen d6 anrennen, so würden nicht bloß die sehr geehrten Leser, nein auch Bauer d6 selbst würde höhnisch auflachen.'

Gelukkig wordt de lezer niet alleen stevig toegesproken, er is ook begrip voor moeilijke omstandigheden. Nimzowitsch geeft commentaar bij een stelling waarin zwart besluit een sterk wit paard op d5 weg te jagen door c7-c6 te spelen, ook al wordt pion d6 daardoor zwak: '... es geht auch Tc8, es gehören aber eiserne Nerven dazu einen sowohl drohend als sicher postierten Springer "stundenlang" mitten auf der Nase zu belassen, fällt es ja bereits schwer, eine harmlose Fliege länger als armselige 5 Minuten auf seiner Nase zu dulden...'

Door zijn bloemrijke taalgebruik geeft Nimzowitsch het schaakspel ontegenzeggelijk nog meer schoonheid dan het van zichzelf al heeft.

In deze stelling kun je eenvoudig constateren dat zwart drie pionnen op de tweede rij heeft en dus grote kans heeft om te promoveren. Nimzowitsch beschrijft dezelfde situatie met veel meer schoonheid: 'Schwarz hat drei junge Königinnen' De vraag in deze stelling is: wat kan wit – aan zet – hieraan doen? Nimzowitsch onderzoekt het antwoord systematisch (wat wil je met zo'n titel): 1.Ph7+ - Ke8 2.Pf6+ - Kd8 en zwart zou uit de schaakjes lopen. Dus moet wit die laatste zet voorkomen: 1.Td7! Hierna kan wit remise maken vanwege de mogelijkheid 2.Ph7+ Kg8 3.Pf6+ Kf8 (3... Kh8?? 4.Th7 mat) en eeuwig schaak.

Vervolgens onderzoekt Nimzowitsch dezelfde stelling met een extra zwarte toren op c8. In dat geval heeft wit de tussenzet Td7 niet nodig: 1.Ph7+ Ke8 2.Pf6+ Kf8 en eeuwig schaak. Speelt zwart 2... Kd8?? dan volgt meteen 3.Td7 mat. Het commentaar van Nimzowitsch bij die mogelijkheid is typerend voor zijn humor: 'Das war ein begabter schwarzer König, er beging Selbstmord in der Mitte des Brettes;

der mittelmäßig begabte König würde hierzu die Ecke vorziehen.’ Waar zijn bloemrijke uitweidingen soms slechts als humor zijn bedoeld, zit er mijns inziens vaak ook een didactische gedachte achter. Bijvoorbeeld wanneer Nimzowitsch de situatie beschrijft van twee witte torens op de zevende rij die de zwarte koning mat willen zetten. Het is zaak om als verdedigende partij dicht bij de torens te blijven (bij witte torens op g7 en h7 moet de zwarte koning op f8 staan), legt Nimzowitsch uit: ‘Dem Könige geht es hier etwa wie ein Spaziergänger, der sich plötzlich von einem Straßenräuber bedroht sieht; schon hebt der Räuber Seine bewaffnete

Hand, da fällt ihm der Spaziergänger in den Arm und lange der Kontakt andauert, kann der Räuber nicht zum entscheidenden Schlage ausholen.’ Hier staat de poëzie duidelijk in dienst van de didactiek. Regels moet je uit je hoofd leren. Beelden helpen de herinnering. Als je een situatie doorleeft en doorvoelt, dan kun je wanneer je opnieuw in die situatie komt de goede handeling verrichten (in casu de goede zet doen) zonder je de regel nog precies te herinneren. Daarmee zijn we van de poëzie van Nimzowitsch aanbeland bij zijn didactiek. Die zal onderwerp zijn van mijn volgende bijdrage over dit prachtige boek.

De schoonheidsprijs 2010-2011; een verslag van de schoonheidscommissie

Slechts tien partijen, eerlijk verdeeld tussen publicaties in de Balans en op de site, hadden de eer om door een uitgedunde schoonheidscommissie op hun kwaliteiten te worden beoordeeld.

Hooggespannen waren de verwachtingen van een aantal inzenders, wat zich ondermeer uitte in de toon van de analyse, maar de commissie dacht soms toch anders over het peil van de partij in relatie tot de speler zelf en/of de tegenstander.

Het aantal inzenders was het afgelopen seizoen niet al te hoog, hetgeen de commissie betreurt.

Weliswaar kan de commissie in haar jaarlijkse publicaties een wat vileine weerspiegeling over gepubliceerde partijen soms niet onderdrukken, maar deze is nog niet van het gehalte 'doe eens normaal man'.

In de Balans waren de volgende vijf partijen genomineerd:

Kees Volkers - Timo Können 1 - 0
John Temming - Dies de Dreu 1 - 0
John Temming - Jacco Vermeulen 1 - 0
John Temming - Ernest de Vroome 1 - 0
Timo Können - Olger van Dijk 1 - 0
en van de site deze vijf:

Rolf van Beek - Jacco Vermeulen 0 - 1
Jacco Vermeulen - Nico Pol 1 - 0
Jacco Vermeulen - Henk van Lingen 1 - 0
Pepijn Obels - Jacco Vermeulen 0 - 1
Almer Toby - Ben Driessen 1 - 0

Opmerkelijk is dat er een achttal witpartijen en slechts twee zwartpartijen zijn gepubliceerd. Blijkbaar denken zwartspelers dat zij

geen behoorlijke partij voor het voetlicht kunnen brengen: de commissie weet wel beter, want zij was meermalen daarvan getuige!

Nu wat uitspraken opgetekend in het verslag van de commissie zonder volledige namen te noemen:

- "het antwoord is zeer matig en T. valt als het ware in zijn eigen zwaard"
- "houding J. tijdens de partij is goed te noemen"
- "De2 krijgt van J. een uitroepteken, maar loperruil lijkt de commissie verstandiger"
- "na enkel zwakke zetten kan J. eigenlijk al na de negende zet opgeven"
- "vanaf zet 18 is zwart het spoor volledig bijster"
- "Lh5 ?! of !?; een sterke tegenstander doet deze zet juist niet!"
- "H. rekt de partij nog tot zet 22, maar dat is zelfkwellling"
- "Goed gespeeld van J. tegen een tegenstander die niet met zijn stelling en J. kan omgaan"
- "Zwart blundert daarna met Le4? A. ziet de oplossing al snel"

Na ruim beraad heeft de commissie besloten de partijen van John Temming - Dies de Dreu en Timo Können - Olger van Dijk te waarderen met een eervolle vermelding en de partij Jacco Vermeulen - Nico Pol te huldigen als de winnaar van de schoonheidsprijs seizoen 2010 - 2011.

Over die laatste partij het verslag van de commissie:
"Jacco had geen zin in het Scandinavisch en accepteert (met wit) een licht mindere stelling. In twee matige zetten geeft zwart dat kleine voordeel volledig weg, hoewel Jacco niet ten volle profiteert. Zwart verzuimt vanaf zet 7 zijn koningsstelling te ontwikkelen, maar probeert zijn voordeel op de damevleugel te vergroten. Hierdoor krijgt Jacco een behoorlijk overwicht op de koningsvleugel. Als zwart alsnog rocheert op zet 17, heeft hij te weinig verdedigers om zich heen verzameld. 19 Dh5 zou een snel einde hebben betekend, maar Jacco gaat voor het fraaie paardoffer: Pf6+ (wat ook winnend is).

Conclusie: zwart onderschat de tegenkansen van wit en verzuimt zijn koning adequaat te verdedigen. Hij komt van een koude kermis thuis. Goed gespeeld van Jacco".

Hoewel bovenstaande tekst wellicht een wenkbrauw doet fronsen, stak deze partij duidelijk uit boven de andere genomineerden en dus een terechte winnaar.

Tot besluit een oproep: "omdat de schoonheidscommissie dit seizoen weer op volle oorlogssterkte zal zijn, worden ALLE leden uitgenodigd om in de Balans en op de site te vertellen over een dit seizoen geleverde strijd op de 64 velden"!

ELLES
&
PIERRE

H A A R M O D E

**'T GAAT OM
HOE HAAR
ZIT EN
HOE
'T STAAT**

Jan van Scorelstraat 17
3583 CJ Utrecht
Tel. 030 - 2518283

Schaakles 01: Dynamische en Statische Stellingkenmerken

Jos Heesen

Meer dan honderd jaar geleden veroorzaakte de eerste wereldkampioen Wilhelm Steinitz een revolutie in het schaakdenken. Hij poneerde de eerste stellingen over het strategische (positionele) mogelijkheden in het schaakspel. Wilhelm Steinitz was een Oostenrijkse schaker (1836-1900). Hij leerde pas schaken toen hij al 12 jaar was. Op 26-jarige leeftijd werd hij kampioen van Wenen en verdiende daar zijn boterham door om geld in de koffiehuisen te spelen. In 1862 vertrok hij naar Londen om Oostenrijk in een toernooi te vertegenwoordigen. Dit toernooi werd door Adolf Anderssen gewonnen. Alle goede schakers woonden toen in Londen en dat was voor Steinitz aanleiding om daar te blijven en niet meer terug te keren naar Wenen.

In die eerste jaren in Londen schaakte Steinitz niet veel, maar bestudeerde wel grondig de theorie van het schaakspel en ontwikkelde daarop zijn eigen "*leer*".

In 1886 werd in de USA een match georganiseerd tussen Zukertort en Steinitz. Deze match wordt

tegenwoordig door velen gezien als de eerste om het wereldkampioenschap schaken. Ook Steinitz zag dat zo, want hij riep zichzelf uit tot "*Weltmeister*". Hij verdedigde zijn titel succesvol in vier matches, twee keer tegen Tchigorin, één keer tegen Gunsberg en nog een keer tegen Zukertort. In 1894 verloor hij de wereldtitel uiteindelijk aan Emanuel Lasker.

Lasker was ook degene die de "*leer*" van Steinitz vastlegde in leerboeken, (Eigenlijk eerder Tarrasch-red) Steinitz zelf heeft nooit leerboeken geschreven.

Toen Steinitz in 1899 na een toernooi in Londen voor het eerst sinds zijn jeugd zonder prijs naar huis moest, was hij financieel geruïneerd en psychisch gebroken. Zijn leven eindigde berooid in een zenuwinrichting, maar zijn erfenis is groot, vooral op het gebied van het positiespel en de stellingbeoordeling.

Zijn idee was dat je, om een stelling goed te kunnen beoordelen, eerst de stellingkenmerken ("*Die Elemente*") moet benoemen. Die stellingkenmerken kunnen zowel voor- als nadelig zijn. Stellingkenmerken die gedurende langere tijd (meerdere zetten) geldig zijn, worden "**statisch**" genoemd. Stellingkenmerken die maar kortstondig (een of twee zetten) geldig zijn, worden "**dynamisch**" genoemd.

Voordelige **statische** stellingkenmerken zijn:

1. Meer materiaal
2. Een slechte koningsstelling (van de tegenstander)
3. Het loperpaar ten opzichte van paardenpaar of loper/paard
4. Bezit van een loper in plaats van paard (dat vindt Steinitz in ieder geval; ikzelf ben daar niet zo zeker van ☺)
5. Een sterk pionnen centrum
6. De mogelijkheid om een vrijpion te creëren
7. De zwakke pionnen(structuur) (van de tegenstander)
8. Bezit van een pionnenmeerderheid op een van de vleugels (dit is het onderwerp van Schaakles 02)
9. De zwakke velden(structuur) (van de tegenstander)
10. Ruimtevoordeel
11. De controle over open lijn

Voordelige **dynamische** stellingkenmerken zijn:

1. Ontwikkelingsvoorsprong
2. De slecht gepositioneerde stukken (van de tegenstander)
3. De slechte coördinatie tussen de stukken (van de tegenstander)
4. De controle van het centrum met stukken

Het idee van Steinitz was nu:
“*Verzamel voordelige dynamische stellingkenmerken en converteer ze op een gegeven moment naar een voordelig statisch stellingkenmerk.*”

Dat klinkt leuk in theorie, maar hoe doe je dat?

Hoe dat in de praktijk gaat probeer ik met enige partijfragmenten toe te lichten.

Winter – Capablanca, Hastings, 1919

Een slecht gepositioneerd stuk is normaal gesproken een dynamisch element, maar als een stuk langere tijd buitengesloten is, wordt het een statisch element.

In onderstaande partij zien we die “conversie” van dynamisch naar statisch voordeel.

Zwart aan zet

1...g5! 2.Pxf6+...

Waarschijnlijk had wit in eerste instantie gedacht 2.Pxg5... te kunnen spelen. Dit zou terecht zijn als zwart 2...hxg5? zou spelen wat dan gevolgd zou worden door 3.Lxg5.... De zwarte dame komt dan in een vervelende penning, bijvoorbeeld: 3...Le7 4.Pxe7+ Dxe7 5.Df3 Kg7 6.Dg3.

Wit neemt de zwarte koning op de korrel en bereidt f2-f4 voor, zodat ook de toren mee kan doen: 6...Dd6 7.f4! Ph5 8.Lf6+! Kh7 (of 8...Kxf6 9.fxe5+ Ke6 10.Tf6+! Pxf6 11.exd6 cxd6 12.Tf1±) 9.Dh4 Dxf6 10.Dxh5+ Kg7 11.fxe5.... Met drie pionnen voor de loper, de onzekere positie van de zwarte koning en het slechte samenspel van de zwarte stukken, heeft wit een voordelige stelling gecreëerd.

Op tijd ziet wit echter dat zwart geen 2...hxg5? Zou spelen, maar 2...Pxd5! 3.Pf3 Pe7 4.Lf6 Dd7 5.Dd2 Kh7 6.Lxe5 Pg6 en wit krijgt maar twee pionnen voor zijn loper en dat is onvoldoende compensatie.

2...Dxf6 3.Lg3 Lg4!

Zwart pent het paard en bereidt de afruil op f3 voor. Vervolgens is het idee om de loper op g3 te “begraven” door de pionnenstructuur op de koningsvleugel vast te leggen.

4.h3 Lxf3

Of 4...Lh5 5.Lh2 Lxf3 6.Dxf3 Dxf3 7.gxf3... met een vergelijkbare stelling als die in de partij op het bord komt.

5.Dxf3 Dxf3 6.gxf3 f6

Zwart lijkt nu een stuk meer te hebben, maar hoe ga je verder? Natuurlijk op de damevleugel. Daar moet het spel zich gaan afspelen en niet op de koningsvleugel, want die moet “op slot blijven”! Dit allemaal volgens een regel van Steinitz: "Spielen Sie da, wo Sie Vorteil besitzen."

7.Kg2...

Hier had wit beter 7.h4... kunnen proberen, met als vervolg: 7...Kf7 8.Kg2 h5 9.Th1 Th8, maar ook dan

heeft zijn loper nog niet veel mogelijkheden.

7...a5 8.a4 Kf7

Typisch Capablanca: in stellingen waar de tegenstander geen tegenspel heeft, worden eerst de eigen stukken optimaal gepositioneerd voordat het hoofdplan uitgevoerd wordt. Het optimale veld voor de zwarte koning is e6, waar hij gecentraliseerd is en niet door de witte torens lastig gevallen kan worden.

9.Th1 Ke6 10.h4 Tfb8

Zwart gaat nu op het tweede front af om daar een tweede zwakte in het witte kamp te creëren (de eerste zwakte is de “begraven” loper op g3).

11.hxg5 hxg5 12.b3 c6 13.Ta2 b5!

14.Tha1 c4!

De beslissende doorbraak.

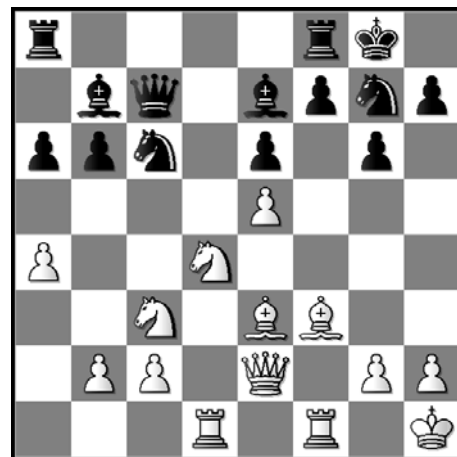
15.axb5 cxb3 16.cxb3 Txb5 17.Ta4 Txb3 18.d4...

Ook 18.Txa5... helpt niet: 18...Txa5 19.Txa5 Txd3-+

18...Tb5 19.Tc4 Tb4 20.Txc6 Txd4

En wit gaf zich gewonnen: 0-1.

Een wat recenter voorbeeld is:
Geller – Mikhalchishin, USSR,
1978

Wit aan zet

De witte stukken staan actiever dan de zwarte en de pion op e5 verschaft wit enig ruimtevoordeel. Zwart wil beide nadelen door afruil in het centrum (e5) gevolgd door Pg7-f5, gaan oplossen. De witte pion op e5 staat al door het paard op c6 en de dame op c7 aangevallen, dus wit moet snel handelen.

1.Pxc6! Lxc6 2.Dc4!...

Dit pent de zwarte dame zodat e5 voor wit behouden blijft.

2...Tfc8 3.Lxc6 Dxc6 4.Dxc6 Txc6 5.Td7!

Nu zijn de actiefste zwarte stukken (Pc6 en Dc7) afgeruild. De witte pion op e5 is voorlopig gered, wit controleert de open d-lijn en valt de zwarte loper op e7 aan. Die loper mag niet weg omdat dan pion f7 valt, dus:

5...Te8 6.g4!...

Hiermee sluit wit zijn plan af. Het paard op g7 kan er voorlopig niet uit. Merk op dat wit met 5.Td7... niet alleen de d-lijn controleert maar ook een zwarte toren naar e8 gelokt heeft en daarmee is een ontsnapping van het zwarte paard via e8 onmogelijk!**6...h5 7.h3...** Alles is duidelijk: het punt f5 (en ook h5) moet onder vuur gehouden worden.

7...hxg4 8.hxg4 b5?!...

Beter was 8...Tc4 9.Ld4 Td8 10.Txe7 Tdx4 11.Txf7 Pe8! 12.Tf3 Pg7±, maar ook dan houdt wit het voordeel vast, al heeft zwart wat meer mogelijkheden voor tegenspel.

9.axb5 axb5 10.Pe4!...

Het witte paard grijpt beslissend in.

10...Txc2 11.Pf6+! Lxf6 12.exf6...

Het zwarte paard is gevangen.

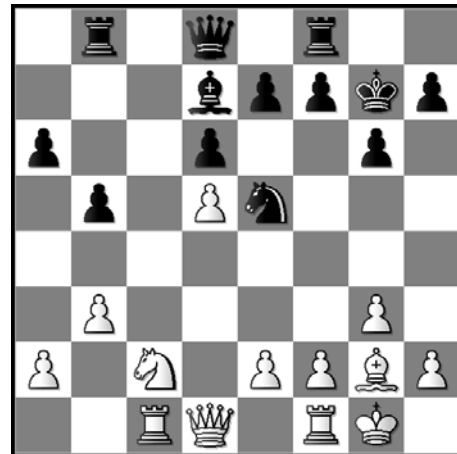
12...Txb2 13.fxg7 f5 14.Tf3...

Met het idee 15.Tf3-h3-h8.

14...fxg4 15.Tf4 Tc8 16.Lc5!...

Zwart heeft nu geen verdediging meer tegen Tf4-f8 en gaf daarom op: **1-0**

Tenslotte een partijfragment van de vorig jaar overleden Bent Larsen:

Larsen – Nielsen, Esbjerg, 1953
Wit aan zet

Net als in het vorige voorbeeld de pion op e5, geeft hier de pion op d5 wit ruimtevoordeel. Hij controleert het zwakke veld c6 en de zwarte loper en paard hebben nauwelijks velden tot hun beschikking. Het grootste probleem voor zwart is zijn paard; alleen g4 is nog toegankelijk, dus:

1.h3!...

Nu is ook g4 niet meer beschikbaar en dreigt het paard met f2-f4 gevangen te worden.

1...Db6

Nu is f2-f4 niet mogelijk. Een andere manier om het paard een vluchtweg te bieden was 1...Lc8!? maar dit faalt op: 2.Pd4±... met de dreiging f4 en Pc6.

2.Dd4!...

Wit probeert de dames te ruilen omdat, na dameruיל, de zwarte problemen alleen maar groter zullen worden (wit ruilt natuurlijk alleen actieve stukken van zwart!). Vooral de zwakte van c7 wordt na dameruיל duidelijker voelbaar.

2...f6 3.Dxb6!...

Nu verliezen de zwarte torens contact met elkaar, waardoor samenwerken in de verdediging moeilijker wordt.

3...Txb6 4.Pd4 g5 5.Tc7...

Hier kan men al van twee zwaktes in het zwarte kamp spreken:

- 1) Wit heeft controle over de c-lijn
- 2) Het zwarte paard is erg passief.

5...Td8 6.Kh2...

Dekt h3 en bereidt *Lg2-e4-f5* voor. Daarmee kan wit gaan spelen op de zwakte van de witte velden (die zijn ontstaan door zwart's reddingsactie van zijn paard).

6...h6 7.Le4 Kf8 8.f4 Pf7 9.Lf3...

Een goed alternatief was *9.Le4-f5* (maar niet *9.Pe6+? Lxe6 10.dxe6 d5! 11.Lf5 Pd6* met remisekansen voor zwart).

9...Tbb8 10.Pe6+ Lxe6 11.dxe6 Ph8 12.f5...

De witte strategie heeft gezegevierd: het zwarte paard is "begraven".

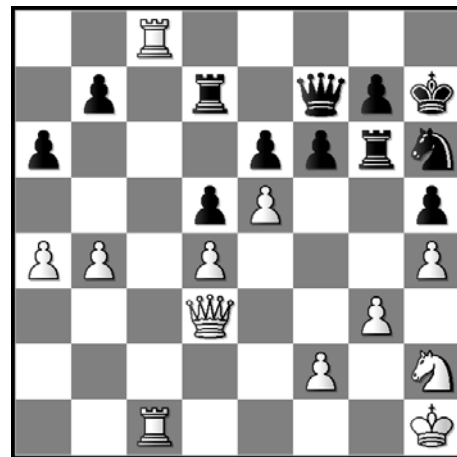
12...b4 13.Lb7 a5 14.e4...

Zwart is verlamd, wit kan doen wat hij wil, bijvoorbeeld *Tf1-d1-d5-a5*.

Zwart gaf op: **1-0**

Huiswerk Schaakles 01

Geheel volgens de onderwijstraditie volgt na een les de opgave van het huiswerk: test de kennis die je met bovenstaande voorbeelden hebt opgedaan door in onderstaande stelling de beste zet voor wit te vinden. Vind de variant waarmee de partij beslist wordt (natuurlijk met het beste tegenspel van zwart ☺):

Wit begint

De oplossing is elders in deze Balans te vinden, succes!

Midgetgolf Bilthoven

Julianalaan 282
030-228 1154
0343-457784

www.midgetgolfbilthoven.nl

Van april tot oktober van 10 - 22 uur. In oktober de
weekenden geopend van 11 - 18 uur volgens afspraak.

Het notatieformulier

Taco Jansonius

De reuzendoder – Boris Sreklov, interne, 12 oktober 2011

De afgelopen twee seizoenen was hij de ultieme reuzendoder. Vele cracks beten juist tegen hem in het stof. Dit jaar liet hij de jeugd even voor gaan. Zo mocht Fred Jonkman in ronde 1 winnen van Jan Prins. Hij zag het (groot)vaderlijk aan.

Een ambachtsman wordt hij wel genoemd. Spelers met hoge ratings villen is voor velen een opgave, maar voor hem een klus. En een klus, die klaar je. Simpel.

Dit jaar wachtte hij tot de zesde ronde. Toen zag hij als een valk een prooi voorbij komen. Sreklov, Boris Sreklov. KNSB-rating 1837. Meestal goed voor een top-tien positie in de interne. Gevaarlijke aanvalsspeler.

De ontmoeting tussen de reuzendoder en Boris Sreklov komt tot ons via het notatieformulier van laatstgenoemde. Een formulier dat op een herfstige avond eenzaam achterbleef in zaal Dijkzigt. Het eerste wat opvalt zijn de spelersnamen. Prachtig genoteerd als een chiasme, een kruisstelling. De witspeler krijgt een letter voor zijn voornaam, de zwartspeler een letter voor zijn achternaam.

Wits achternaam en zwarts voornaam worden voluit geschreven. Noteert Sreklov de namen altijd zo?

De partij begint ogenschijnlijk goed voor zwart. Hij ziet na 1.e4 c5 in zijn dromen zijn favoriete variant van het Siciliaans op het bord komen. De draak. Goed voor talloze glorieuze overwinningen van hem. Sreklov berichtte er meermaals over in het clubblad.

Maar dan volgt 2.Lc4. De dekselse P. Koenhein gooit direct op zet twee roet in het drakeneten. Ging het daar al mis voor Kees V.? Wie zal het zeggen. Hij wil deze Siciliaanse blasfemie weerleggen maar komt er niet uit.

Illustratief zijn als we het formulier bekijken de zetten zeventien en achttien. Een doorzichtige paardmanoeuvre wordt direct weerlegd. Het paard moet roemloos terug en wordt er vervolgens meedogenloos afgehakt. Voor te weinig compensatie. Dit weet ook Kees V. die bij zijn eigen zet een vraagteken zet en de riposte van zijn tegenstander beloont met een uitroepteken. Achteraf of al tijdens de partij?

Zwart haalt nog wel de tijdcontrole, het kringeltje om zet 35. Maar dat is dan ook alles. De reuzendoder strikes again. Hoedt u voor vriendelijke ambachtslieden.

UCS De Rode Loper

- Opgericht op 25 november 1930 -

Zulme wedstrijd, gespeeld de 12-10-2011

Witspeler P. Koehn klok _____

Zwartspeler Kus V ronde _____

(1-0)

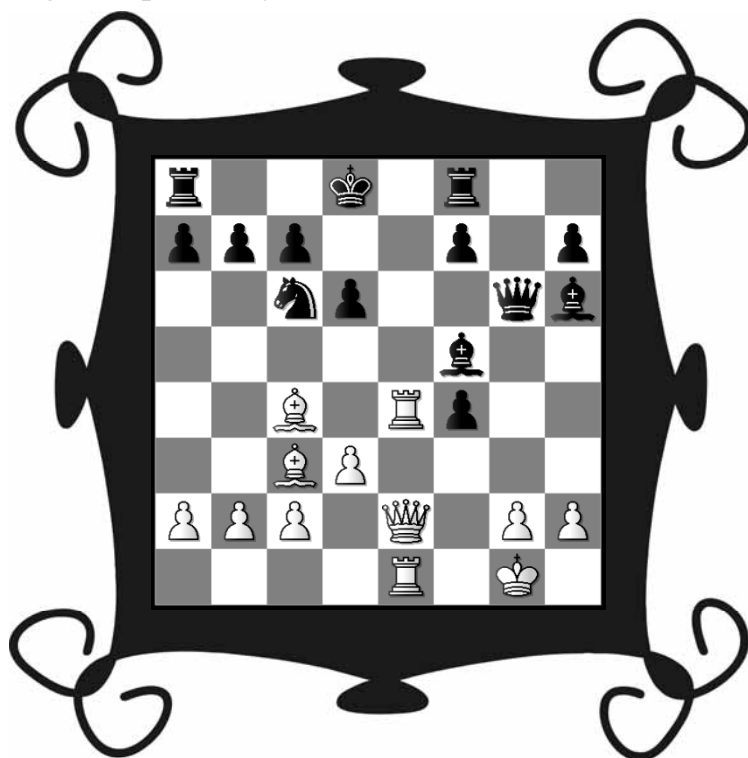
wit	zwart	wit	zwart
e4	1 c5	Jxg4	21 Lxg4
Lc4	2 Pc6	Dg3	22 h5
Pf3	3 d6	Td1	23 c5
Lc3	4 e6	Pxds	24 Dd7
0-0	5 Lef7	Lxc5	25 Td8
d4	6 ds	Pe7+	26 Kf8
exd	7 exd	Txc8	27 Txc8
Lb5-	8 Ld7	Df2	28 Dd5
Te1	9 cxd	b4	29 Le6
cxd	10 Pf6	Df5	30 Dxe5
Pc3	11 o-o	Tad1	31 Lg4
a3	12 h6	Dxf7	32 Txd1
Le3	13 Ldb6	Txd1	33 Txc5
Dc1	14 Lf5	Df7+	34 Kf7
Lxc6	15 bxc6	Dxc5	35 De2
Pe5	16 axes	Tf1	36 h4
dxes	17 Pg4	Df5+	37 Kf8
Ld4	18 Ph2?	Df4	38 De7
Df4	19 Pg4	Df7	39
fs	20 Dc8		40

Een stelling tot besluit

John Temming

Op internet schaak ik al zo'n twee jaar op chess.com, meestal partijen waar drie dagen over een zet gedaan mag worden. Niet dat ik er ooit zo lang voor neem, maar als actief voetballer, schaker, bestuurslid, medewerker balans en gezinslid kom ik soms vreemd genoeg toch nog wel eens in tijdnood...

Afijn, hieronder een fragment uit een Muziotoernooi tegen een sterke tegenstander, hij had zo'n 80 ratingpunten meer dan ik, 1969 tegen 2050. Maar in een Muzio kan alles, na mijn 18^e zet Df3-e2 heb ik een zogenaamde "Alekhine's gun" op de e-lijn. Na het foute 18...Lc8-f5? straft wit het keihard af.

Zwart heeft niet gezien hoe kwetsbaar de koning is, alleen 18...Ld7 was goed. Nu komt 19.Te8+! Kd7 (verplicht) 20.De7+!! Pxe7 21.Lb5+! c6 (op 21...Pc6 komt dezelfde zet) 22.T1xe7#

Oplossing Huiswerk Schaakles : 1.g4! f5 [1...Pxc4 2.Pxc4 hxc4 3.h5+-] 2.gxh5+- [2.g5 Pg4 3.Pxc4 hxc4 4.f4]2...Tg4 3.Pxc4 Pxc4 4.Dg3 Dxh5 5.Kg2